

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ"
ЗАЕДНО ПИШЕМ ИСТОРИЯТА

ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

КАТЕДРА „ХИМИЯ ”

Утвърждавам:

(Декан: проф. дн Цв. Игнатова-Иванова)

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност Педагогика на обучението по природни науки

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по....

Образователно-квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: Учител по: човекът и природата, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование в основна образователна степен

Шумен
2025 г.

Квалификационна характеристика на специалност Педагогика на обучението по природни науки	Издание 1	Редакция 5	19.05.2025	Стр. 1/7

Квалификационната характеристика на завършилите специалност *Педагогика на обучението по природни науки* с образователно-квалификационна степен *бакалавър*, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен *бакалавър* ПМС № 162/2002 г., Постановление 125 от 24 юни 2002 г., Националната класификация на професиите и длъжностите от 2011 г., Приложение 4 към Заповед № РД01-931/27.12.2010 г. с влезлите в сила промени в НКПД-2011 г. от 01.01.2024 г., Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация *учител*, приета с ПМС № 289/07.11.2016 г., изменена и допълнена с ПМС № 27/01.02.2021 г., Закона за висшето образование, Закона за предучилищното и училищно образование, Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ.

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел

Обучението в специалност „Педагогика на обучението по природни науки” има за **цел** да подготви компетентни и конкурентноспособни учители по човекът и природата, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование в 7. клас, (основна образователна степен), способни да осъществяват учебно-възпитателна, научно-методическа и организационно-управленска дейност в системата на образованието в съответствие с получената специалност. За реализиране на поставената цел акцентите в обучението са насочени към решаването на следните:

2. Допълнителни цели

2.1. Реализиране на цялостна общотеоретична и общопрофесионална подготовка, която осигурява интегративни и интердисциплинарни знания в сферата на природните науки, психологията и педагогиката.

2.2. Формиране на професионална компетентност за успешно прилагане на овладените теоретични знания от областта на, педагогиката, психологията и дидактиката в педагогическата практика.

2.3. Формиране у бъдещите учители на знания, умения, професионално-педагогически компетентности, мотивация за учене през целия живот, способност и стремеж към непрекъснато самоусъвършенстване, самообразование и саморегулация, необходими за осигуряване на качествен образователен процес.

2.4. Създаване на образователна среда, осигуряваща възможност на бъдещите специалисти за овладяване на съвременни методи на изследване, за развитие на рефлексивното им мислене, за изява на креативността, инициативността и творческите им способности.

3. Задачи

3.1. Реализиране на обучение по обновени програми, съобразени със световните образователни стратегии за нов тип педагогически взаимодействия, при които учителят престава да бъде само източник на информация, а се превръща в консултант, фасилитатор и организатор на съвместната дейност.

3.2. Прилагане в процеса на обучение в специалността на съвременни критерии за качество на висшето образование, които предполагат студентите бакалаври да придобият умения за търсене и анализ на актуална информация в областта на природните науки, педагогиката и психологията, както и да се формират у тях образователна, комуникативна, изследователска и организационна компетентности.

3.3. Формиране на личностни компетентности, осигуряващи на бъдещия специалист възможност за адаптиране към условията и изискванията на професионалната среда, както и за собствено по-нататъшно професионално израстване: езикова култура, компютърна грамотност, умение за работа в интеркултурна среда, умение за работа в екип, етичност, толерантност

3.4. Създаване на оптимална образователна среда, стимулираща професионално общуване и даваща възможност за творческа изява.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

1. Област и обхват на знанията

Обучението на бъдещия учител по природни науки е насочено към формиране на интелектуално-познавателни, мотивационно-ценностни и действено-практически компетентности. Завършилите ОКС *бакалавър* специалност *Педагогика на обучението по природни науки* трябва да притежават знания за:

- теоретичните основи на физиката, химията и биологията в обем, необходим за решаване на педагогически, научно-методически и организационно-управленчески задачи;
- категориалният апарат на методиката на обучение по човекът и природата, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование;
- общите природни закони и проявленията им при физичните, химичните и биологичните обекти и явления;
- екологичните проблеми и възможностите на природните науки за опазване и възпроизводство на природната среда;

Квалификационна характеристика на специалност <i>Педагогика на обучението по природни науки</i>	Издание 1	Редакция 5	19.05.2025	Стр. 3/7

- нормативната база и тенденциите за развитие на българската образователна система;
- основите на психологията и педагогиката;
- психологическите възможности и потребности на учащите;
- структурата и съдържанието на училищния курс по човекът и природата, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование в основна образователна степен.

- конструктивисткия, компетентностния и итердисциплинарния подходи и възможностите за реализирането им в обучението;

- съвременните дидактически технологии и възможностите за прилагането им в процеса на обучение;

- правилата по техника на безопасност при работа в кабинетите по физика, химия и биология;

- методите за диагностика на резултатите от процеса на обучение;

- използване на информационно-комуникационните технологии в обучението

2. Област и обхват на уменията

Завършилите ОКС *бакалавър* специалност *Педагогика на обучението по природни науки* трябва да притежават умения за:

- прилагане на усвоените знания по физика, химия, биология, педагогика, психология и екология в процеса на обучение;

- прилагане на новостите в сферата на професионалната област при решаване на теоретични и практически задачи;

- проектиране и апробиране на собствени иновационни технологии, анализиране и оценяване на резултатите от прилагането им;

- саморегулация и рефлексия; критическо и творческо мислене; формулиране и решаване на педагогически проблеми;

- анализ, оценка и коригиране на процеса и резултата от учебно-възпитателната работа.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката)

3.1. Личностни компетентности

- да спазват общочовешките ценности и етичните норми по време на организирания и провеждан от тях образователен процес;

- да овладяват нови знания и да повишават непрекъснато своята квалификация в светлината на идеите за продължаващото обучение;

Квалификационна характеристика на специалност <i>Педагогика на обучението по природни науки</i>	Издание 1	Редакция 5	19.05.2025	Стр. 4/7

- да се ориентират в света на духовните ценности, отразяващи различни култури и светогледи;
- да развиват у себе си професионална мотивираност и отношение към бъдещата професия;
- да притежават „педагогически такт”, в проявлението на който намира израз общата култура на педагога и високият му професионализъм;
- да решават проблеми, общи за различните видове професионална дейност (комуникативни, търсене и анализиране на информация, вземане на решения, организиране на съвместна дейност и др.);
- да проявяват критично мислене и творческо въображение, адекватна самооценка и оптимална саморегулация на собственото поведение в процеса на междуличностните отношения и работа в екип;
- да проявяват активна гражданска позиция;
- да осъществяват професионално и личностно самообразование, да проектират по-нататъшния си образователен маршрут и професионална кариера.

3.2. Професионални компетентности.

В пряката си професионална дейност завършилите специалност *Педагогика на обучението по природни науки* са способни:

- да планират, организират, анализират и управляват компетентно образователния възпитателния процес;
- да подбират оптимален комплекс от подходи, методи, средства и форми за реализиране на съвременен процес на обучение;
- да използват съвременни технологии за диагностика и оценяване качеството на образователния процес;
- да обработват и анализират резултатите от контрола на показателите, които определят нивото на подготовка на учениците;
- да разработват и реализират методически модели, методики, технологии и прийоми за обучение;
- да планират, организират и провеждат извънкласни форми на работа;
- да работят в екип с колеги при провеждане на интердисциплинарни организационни форми;
- да провеждат научно-приложни изследвания, обобщават своя опит и участват в научни форуми.

Квалификационна характеристика на специалност <i>Педагогика на обучението по природни науки</i>	Издание 1	Редакция 5	19.05.2025	Стр. 5/7

3.3. Инструментални компетентности

- притежават умения за извършване физичен, химичен и биологичен експеримент;
- притежават умения за работа с физическа, химическа и биологическа апаратура;
- притежават умения за използване на информационно-комуникационни технологии в обучението.

3.4. Технологични компетентности

- притежават умения за реализиране процес на обучение съгласно държавните образователни стандарти и учебните програми с използване на интерактивни методи и форми и информационно-комуникационни технологии;
- притежават умения за изследване, проектиране, организиране и оценяване на резултатите от създаването на образователна среда, насочена към развитие на креативност, самостоятелност и активна гражданска позиция у обучаваните;
- притежават умения за усъвършенстване на собствената професионална дейност.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността *Педагогика на обучението по природни науки* с образователно-квалификационна степен *бакалавър* могат да бъдат назначавани на следните длъжности:

1. Учител по предмета *човекът и природата* (5. и 6. клас).
2. Учител по *физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование* в основна образователна степен (7. клас).
3. Възпитател във всички учебни заведения.
4. Експерти в звената за подбор, контрол и управление на кадрите.
5. След спечелен конкурс да бъдат назначавани във висши училища или изследователски институти.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН БАКАЛАВЪР ПО СПЕЦИАЛНОСТ ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

Бакалавърската степен се придобива след четиригодишен курс в редовна форма на обучение – 8 семестъра (240 кредита), съгласно приложения учебен план.

Дипломирането се извършва при условията, регламентирани от Правилника за структурата и организацията на учебния процес в ШУ „Епископ Константин Преславски”:

Квалификационна характеристика на специалност <i>Педагогика на обучението по природни науки</i>	Издание 1	Редакция 5	19.05.2025	Стр. 6/7

I вариант:

1. Интегрален писмен държавен изпит по природни науки.
2. Държавен практико-приложен изпит по физика и астрономия.
3. Държавен практико-приложен изпит по химия и опазване на околната среда.
4. Държавен практико-приложен изпит по биология и здравно образование.

II вариант:

1. Защита на дипломна работа (при успех не по-нисък от мн.добър 4,50)
2. Държавен практико-приложен изпит по физика и астрономия.
3. Държавен практико-приложен изпит по химия и опазване на околната среда.
4. Държавен практико-приложен изпит по биология и здравно образование.

V. Възможности за допълнителна квалификация

- Да продължат образованието си в образователно-научна степен *доктор*;
- Да получат второ или ново висше образование;
- Да участват в различни форми на продължаващо образование.

Квалификационната характеристика е приета на Катедрен съвет на Катедрата по химия с Протокол № КД-01-08/19.05.2025 г. и утвърдена на Факултетен съвет на ФПН с Протокол № ФД-02-11/23.05.2025 г.